

Diplomová práce Petry Gavendové navazuje na její práci bakalářskou věnovanou typu tzv. dobrého člověka v povídkové tvorbě Boženy Němcové. V diplomové práci autorka rozšířila zorný úhel a věnuje se postavám obecně; s tím, že rozšířila rovněž textovou základnu na všechny důležité povídky Němcové (s výjimkou rozsáhlé prózy V zámku a podzámčí a specifické prózy Čtyři doby).

Vstupní teoretická část je věnována objasnění základních pojmů z teorie postavy. Autorka využívá relevantních zdrojů (zejména práce Fořtovy a Hodrové) a vytváří si funkční východisko pro stěžejní praktickou část práce.

Z koncepčního hlediska měla autorka dvě základní možnosti, jak zvolené téma pojednat: buď analyzovat vybrané povídky jednu po druhé, anebo učinit osnovou své práce jednotlivé aspekty výstavby postav a sledovat je napříč všemi povídkami. Autorka zvolila první, bezesporu jednodušší variantu, jíž se přidržela již ve své práci bakalářské. Jenže jestliže pro bakalářskou práci bylo toto řešení přijatelné, u diplomové práce by bylo lze očekávat řešení náročnější. To autorka předvedla v kapitole Postava a krajina v povídkách Boženy Němcové. Tuto kapitolu autorka zcela nelogicky zařadila na závěr teoretické části, čímž nepřímo ozřejmila její disparátnost, jež jí neumožnila zařadit ji k části interpretační, celkově koncipované jinak. Nicméně navzdory tomu považuji tuto kapitolu za vůbec nejlepší; přesvědčivě ukazuje přednosti náročnějšího, průřezového způsobu analýzy, jenž vede k podstatě věci a samotnou svou podstatou eliminuje sklon k tematické rozbíhavosti analýzy, k popisnosti a především k častému nešvaru studentských prací, převyprávění děje.

A právě všechny tyto nedostatky ve větší či menší míře vykazuje předkládaná práce. Výklad nezanedbatelným způsobem tíhne k prosté registraci dílčích rysů jednotlivých próz; autorka s oblibou podrobně vyjmenovává vlastnosti ústřední postavy, popř. postav dalších a vše dokládá hojnými ukázkami. Často přitom tuto charakteristiku spojuje s rekapitulací děje, aniž ovšem sleduje, zda a jakým způsobem se rozvoj příběhu podílí na modelování charakteru postavy.

Nicméně na některých místech a v některých podkapitolách se autorce podařilo dospět k analytičtějšímu pohledu, např. když si všímá čistoty oděvu coby typického atributu kladných postav, anebo když pojednává o směrovém zakotvení jednotlivých povídek. Oceňuji rovněž analýzu konfigurace postav v povídce Sestry. To všechno jsou aspekty, jež se mohly stát základem jednotlivých kapitol, pakliže by autorka založila svou práci méně mechanicky. Za nejzdařilejší považuji analýzu povídky Cesta z pouti (možná i proto, že díky své nedokončenosti nesváděla autorku k reprodukci příběhu); na opačném konci podle mě stojí pojednání o povídce Baruška, kde převládá pouhé převyprávění děje, a to dokonce dvakrát za sebou.

Oceňuji rovněž ty pasáže, kde diplomantka porovnává jednotlivé povídky mezi sebou. Tyto části práce patří k těm nejinspirativnějším, neboť autorce se daří upozorňovat na zajímavé souvislosti, ale i odlišnosti. Nepřímo tak poukazuje na to, že povídky Boženy Němcové jsou mnohotvárnější, než by se na první pohled mohlo zdát. Proto by bývalo na místě věnovat srovnávacímu aspektu větší pozornost.

Závěr: Práce Petry Gavendové se zvolenou metodou blíží spíše standardům práce bakalářské než magisterské. Ukazuje, že autorka se nezbavila některých nešvarů studentských prací, plynoucích z nedostatečného osvojení nástrojů pro analýzu a interpretaci literárních děl. Na druhou stranu v ní však najdeme zajímavá zjištění a náhledy k hlubšímu pohledu na sledovaná díla. Proto ji navzdory všem uvedeným výhradám doporučuji k obhajobě.